

**Дії обслуги гармати
(міномету) під час ведення
бойових дій. Навідник гармати
(міномету)**

Анотація

Цей методичний посібник містить настанови, рекомендації, та завдання щодо порядку обслуги гармати (міномету) під час ведення бойових дій в різних погодних умовах за різного ландшафту та місця дислокації.

356 НАВЧАЛЬНИЙ АРТИЛЕРІЙСЬКИЙ ПОЛК
184 НАВЧАЛЬНОГО ЦЕНТРУ

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
обмежень для розповсюдження немає

ДІЇ ОБСЛУГИ ГАРМАТИ (МІНОМЕТУ) ПІД ЧАС ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ НАВІДНИК ГАРМАТИ (МІНОМЕТУ)

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2022

УДК 623.421.4

Д 44

Дії обслуги гармати (міномету) під час ведення бойових дій. Навідник гармати Д 44 (міномету). — Київ: «Центр учбової літератури», 2022. — 92 с.

ISBN 978-611-01-2721-9

Цей методичний посібник містить настанови, рекомендації, та завдання щодо порядку обслуги гармати (міномету) під час ведення бойових дій в різних погодних умовах за різного ландшафту та місця дислокації.

ISBN 978-611-01-2721-9

© «Центр учбової літератури», 2022.

Перелік скорочень та умовних позначень.

У цьому довідниковому матеріалі скорочення та умовні позначення наведені в тексті.

ДМ до СТІ 00811Г.06А.005 Знати дії обслуги гармати (міномету) під час ведення бойових дій

1. Підзавдання 00811Г.06А.00501. Знати місця підрозділів артилерії в бойових порядках загальновійськових підрозділів.

Похідний порядок – це шиккування підрозділів для пересування у колонах. Похідний порядок повинен забезпечити:

- високу швидкість руху;
- швидке розгортання в передбойовий і бойовий порядок;
- найменше ураження від ЗМУ, ВТЗ, ударів авіації противника;
- підтримання стійкого управління.

Похідний порядок містить:

- передовий загін (авангард);
- похідну охорону (з фронту; тилу, флангів);
- загін забезпечення руху;
- колону головних сил;
- колону підрозділів технічного забезпечення і тилу.

Похідний порядок загальновійськового підрозділу розглянемо на прикладі механізованого батальйону.

Батальйон на марші може виділятися в передовий загін (авангард) або рухатися в складі головних сил бригади; рота – в ГПЗ (БПЗ, ТПЗ) або рухатися у складі колони батальйону; взвод – у ГПЗ (БПЗ, ТПЗ), у головному дозорі або рухатися в складі роти.

Батальйон, що діє як передовий загін (авангард) чи здійснює марш за самостійним маршрутом, може посилюватися танковою (механізованою ротою), артилерійським дивізіоном (батареєю), зенітною батареєю (взводом), саперним взводом та іншими силами і засобами.

Похідний порядок батальйону (роти) шикується:

- у передбаченні вступу до бою – виходячи із замислу можливого бою та умов обстановки;

- поза загрозою зіткнення з противником – з урахуванням руху, захисту від ЗМУ противника, ВТЗ, та маскування від його технічних засобів розвідки.

Похідний порядок батальйону (роти), призначеного у передовий загін або авангард (похідну заставу), шикується з урахуванням швидкого розгортання підрозділів у бойовий порядок і вступу їх у бій. Він складається з колони головних сил і похідної охорони.

Колона головних сил батальйону (роти) залежно від умов обстановки може мати різне шиккування. Танкові підрозділи, додані механізованому батальйону (роті), йдуть зазвичай в голові колони, а механізовані підрозділи, додані танковому батальйону (роті), як правило, розподіляються між танковими ротами (взводами) і йдуть в їх похідних порядках за танками або призначаються в похідну оборону. Мінометна (артилерійська) батарея, пересувається за бойовими підрозділами батальйону (роти).

Гранатометний підрозділ пересувається зазвичай за головною ротою батальйону, а протитанковий підрозділ роти, як правило, в голові колони роти. Протитанковий підрозділ (взвод) батальйону пересувається за ГПЗ або за головною ротою головних сил батальйону. Більша частина зенітних засобів зенітного підрозділу пересувається ближче до голови колони головних сил, а частина з них – з ГПЗ.

У передбаченні вступу в бій від батальйону, діючому в передовому загоні (авангарді) або в голові колони головних сил бригади, висилається розвідувальний дозор.

Якщо розвідувальний дозор не висилається, то він здійснює марш у голові колони головних сил батальйону, як правило, за командним пунктом батальйону.

Останніми в колоні батальйону рухаються підрозділи технічного забезпечення і тилу. Медичний пункт батальйону рухається в голові цих підрозділів, а в передбаченні вступу в бій – за підрозділами, призначеними для дій в першому ешелоні.

Похідна охорона батальйону має забезпечити безперешкодний рух головних сил за маршрутом, повинна попередити раптовий напад противника на колону, створити їй вигідні умови для вступу в бій і не допустити проникнення до неї наземної розвідки противника. На

підрозділи охорони в ході маршу покладається також завдання ведення розвідки противника і місцевості.

Для охорони колони на марші від батальйону, який рухається в передовому загоні або авангарді, висилаються: у напрямку руху на відстані 5-10 км – ГПЗ у складі посиленого взводу або роти; на фланги і в тил за необхідності – дозорні відділення (танки).

ГПЗ силою до роти висилає головний дозор у складі взводу на відстань 3-5 км; ГПЗ силою до взводу – дозорне відділення (танк) на відстані, яка забезпечує спостереження за ним і підтримку його вогнем. Головний дозор танкової роти, посиленої механізованим підрозділом, використовується доданий підрозділ.

Розглянемо шиккування похідного порядку артилерійського дивізіону в передбаченні вступу в бій.

Марш у передбаченні вступу в бій **артилерійський дивізіон** здійснює, як правило, в складі загальновійськової частини (підрозділу) і може додаватися батальйону, призначеному в авангард (передовий загін), або знаходиться в безпосередньому підпорядкуванні командира загальновійськової частини.

Шиккування похідного порядку дивізіону в передбаченні вступу в бій визначається:

- отриманим завданням;
- замислом майбутнього бою та іншими умовами обстановки.

Місце дивізіону доданого авангарду визначає командир авангарду з урахуванням своєчасного розгортання підрозділів дивізіону в бойовий порядок для підтримання бою авангарду. Зазвичай дивізіон рухається за підрозділами головних сил авангарду, а командир дивізіону – з командиром авангарду (рисунок 1).

Артилерійська батарея – рухається в складі ГПЗ (БПЗ, ТПЗ), в авангарді або колоні дивізіону.

При здійсненні маршу у складі артилерійської частини місце дивізіону в її похідному порядку визначає командир частини. У цьому разі командир дивізіону разом з НШ дивізіону рухаються в голові колони дивізіону, а командири батареї – в голові своїх колон – батареї.

Поза загрозою зіткнення з противником марш здійснюється, як правило, в глибокому тилу своїх військ, і дивізіон у цьому разі

здійснює його в колоні своєї частини. При цьому автомобільна техніка і техніка на гусеничному ході можуть здійснювати марш за окремими маршрутами.

При здійсненні дивізіоном маршу самостійною колоною за окремим маршрутом для його безпосередньої охорони висилається похідна охорона.

2. Підзавдання 00811Г.06А.00502. Знати дії обслуги під час підготовки та ведення оборони.

Гармата (міномет) в бою діє, як правило, у складі взводу і залежно від бойових властивостей може виконувати різні за характером і обсягом вогневі завдання. Так, гармати протитанкової артилерії і ПТРК призначені для ураження танків та інших броньованих цілей противника стрільбою прямою наводкою, а міномети, бойові машини реактивної і гармати гаубичної артилерії — для ураження цілей із закритих вогневих позицій. Поряд з цим гармати гаубичної і бойові машини реактивної артилерії в окремих випадках можуть виконувати завдання стрільби прямою наводкою.

Командир гармати (міномета) несе відповідальність за підготовку гармати до бою. Він особисто оглядає гармату (міномет), тягач (для причіпної гармати, міномета), прилади та майно, організовує підготовку боєприпасів, запасних частин, інструментів. При виявленні несправностей вживає заходів щодо їх усунення зусиллями обслуги. У тому випадку, коли несправність гармати (міномета) або тягача (машини) не може бути усунена зусиллями обслуги, командир гармати (міномета) доповідає про це командирі взводу.

Як в обороні, так і в наступі зайняття підготовленої закритої ВП командир гармати здійснює за командою *СОБа (КВВ): „Заводь, руш, зайняти вогневу позицію, до бою”*. За цією командою командир гармати (міномета) виводить гармату на своє місце.

Командир гармати (міномета) при зайнятті ВП слідкує за сигналами *СОБа (КВВ)*, забезпечуючи швидке зайняття гарматою свого місця в бойовому порядку взводу (батареї) та виконання подальших команд (сигналів).

При підготовці гармати (міномета) до стрільби командир гармати (міномета) після приведення її у бойове положення:

- надає основного напрямку стрільби, якщо гармата (міномет) основна;
- виконує команди *СОБ* при побудові паралельного віяла і контролює точність роботи навідника;
- визначає основний кутомір по основній, запасною (нічною) точками наведення;
- визначає кути схову, а за необхідності інтервал, уступ і перевищення відносно основної гармати;
- керує підготовкою боєприпасів до стрільби;
- вивіряє прицільні пристосування (за наявності часу і з дозволу *СОБа*);
- оглядає гармату (особливо ствол і противідкатні пристрої).

Надання основного напрямку стрільби гарматі може проводитися одним із перелічених способів: за візиром машини *СОБа* (бусолі), зорієнтованим за дирекційним кутом в основному напрямку стрільби; за завчасно визначеним кутоміром; за віхами. У випадку неможливості застосувати названі способи основний напрямок може бути задано за контурними точками карти або за компасом.

Визначення індивідуальних поправок гармати командир гармати розпочинає за командою *СОБ*.

За командою *СОБ*, в якій визначені установки і порядок ведення вогню по планових цілях, командир гармати (міномета) з урахуванням індивідуальних поправок записує їх до бланку запису стрільби. Після запису установок для стрільби командир гармати (міномета) з особовим складом розкладає боєприпаси, призначені для ведення вогню по планових цілях, та позначає їх табличками вогневих нальотів.

Після наведення гармати (міномета) в планову ціль командир гармати доповідає старшому офіцеру батареї про готовність гармати до стрільби.

За наявності часу командир гармати готує гармату до стрільби прямою наводкою на випадок прориву танків і піхоти противника в район ВП. Для цього він складає картку вогню гармати і готує обслугу до стрільби прямою наводкою з зайнятої ВП.

Відповідно до розпорядження *соб* (квв) командир гармати організує інженерне обладнання ВП і безпосередню охорону та самооборону.

Силами обслуги обладнується гарматний окоп, а поблизу нього – майданчики для стрільби прямою наводкою по танках та піхоті противника, що прорвалися в район ВП. Маскування ВП та під'їзних шляхів до неї необхідно починати з моменту її зайняття і продовжувати безперервно до її залишення.

За будь-яких умов обстановки командир гармати зобов'язаний:

- організувати і вести розвідку противника та місцевості;
- скласти картку вогню гармати;
- перевірити нульові установки прицілу та нульову лінію прицілювання, а також організувати підготовку приладів та боєприпасів до стрільби;
- визначити обчислені установки по цілі (цілях, орієнтирах).

До відкриття вогню командир гармати разом з номерами обслуги проводить необхідну підготовчу роботу.

До стрільби по танках та інших броньованих цілях:

- вивчає танконебезпечні напрямки і місцевість в межах секторів обстрілу та секторів, що непрохідні для танків;
- на танконебезпечних напрямках виявляє ділянки (зони), які не уражаються, і можливі напрямки маневру танків після входу їх в ці зони;
- вибирає орієнтири, а за їх-відсутності виставляє штучні (в першу чергу на дальності прямого пострілу) і вимірює дальність до них;
- організовує спостереження на танконебезпечних напрямках;
- складає картку вогню гармати та визначає для обслуги сектори обстрілу, орієнтири і приціли (дальності) до них.

Для стрільби на руйнування:

- вивчає ціль (визначає найбільш вразливі місця цілі) та організує спостереження за нею (намічає місцеві предмети біля цілі, які добре спостерігаються, і визначає віддалення їх від цілі за дальністю та напрямком);
- визначає обчислені установки для стрільби по цілі.

За встановленим сигналом (командою) або у призначений час командир гармати подає команду на відкриття вогню по визначених (виявлених) цілях і коректує вогонь гармати. Про виконання поставленого завдання командир гармати доповідає *СОБ (КВВ)* і далі діє відповідно до його вказівок.

Для організації безпосередньої охорони та самооборони ВП командир гармати (міномета) повинен:

- з'ясувати на місцевості танконебезпечний напрямок, сектори обстрілу для відбиття атак танків та піхоти противника;
- встановити чергування номерів при гарматі;
- перевірити знання особовим складом сигналів оповіщення;
- встановити порядок дій обслуги при відбитті атаки танків і піхоти, нальоті літаків, вертольотів противника;- перевірити готовність гармати до виконання поставлених завдань.

Під час ведення вогню командир гармати (міномета) повторює та записує всі команди *СОБ (КВВ)*, а особовий склад обслуги виконує команди, що подаються командиром гармати (міномета). При зміні установок прицілу, кутоміру і рівня командир гармати (міномета) розраховує нові установки, командує їх навіднику і перевіряє правильність виконання команд.

У ході виконання вогневого завдання командир гармати (міномета) здійснює контроль стрільби, веде облік боєприпасів та підтримує стійкий зв'язок з *СОБ (КВВ)*.

Після закінчення ведення вогню командир гармати (міномета) доповідає *СОБ (КВВ)* установки по цілі і витрату боєприпасів.

Під час перерв у веденні вогню особовий склад обслуги, як правило, відводиться в укриття, а біля гармати залишаються чергові номери обслуги, які ведуть спостереження за підступами до ВП, сигналами, що подаються *СОБ (КВВ)* і спостережним постом. Зміну чергових номерів командир гармати проводить за командою *СОБ (КВВ)*. Вона може здійснюватися через 2-4 години, а взимку при сильному морозі через 1 годину. Після отримання сигналу чергові номери викликають обслугу до гармат (міномета).

Під час обстрілу ВП артилерією противника обслуга гармати (міномета) продовжує виконувати поставлене завдання.

Якщо під час ведення вогню отримано сигнал про радіоактивне або хімічне зараження ВП, особовий склад одягає засоби захисту і продовжує виконувати вогневе завдання. При застосуванні противником запалювальної зброї командир гармати, не припиняючи виконання вогневого завдання, перерозподіляє особовий склад, призначаючи частину гарматних номерів для локалізації та гасіння пожежі і надання першої допомоги потерпілим.

Часткова спеціальна обробка гармати (міномета), боєприпасів і тягача та санітарна обробка особового складу проводяться під керівництвом командира гармати в перервах у веденні вогню або після виконання бойового завдання за командою *СОБ (КВВ)*.

У разі прориву танків противника в район ВП командир гармати за командою *СОБ (КВВ)* та за власною ініціативою дає цілевказання, подає команду на відкриття вогню та коректує вогонь гармати.

При одночасній атаці танків і мотопіхоти противника на ВП командир гармати призначає частину номерів для відбиття атаки мотопіхоти вогнем зі стрілецької зброї та ручними гранатами, а решту – для знищення атакуючих танків вогнем гармати.

Протягом усього часу перебування на ВП командир гармати (міномета) веде точний облік боєприпасів за їх видами та партіями зарядів.

Зміна ВП гармати здійснюється за командою *СОБ (КВВ)*.

У ході переміщення з однієї ВП на іншу обслуга гармати повинна бути готовою до розгортання на непідготовленій ВП для виконання вогневих завдань, що раптово виникають. Крім того, у ході пересування обслуга повинна бути готовою до ведення вогню по вертольотах противника, а також до відбиття нападу його танків і мотопіхоти.

При підготовці гармати (міномета) до стрільби вночі командир гармати (міномета) на ВП додатково повинен засвітла підготувати силами обслуги освітлювальні прилади та освітлення на прицільні пристрої, чітко позначити розсортировані і підготовлені до стрільби боєприпаси, особисто перерахувати установки кутомірів по планових (записаних) цілях відносно нічних точок наведення, непотрібне для роботи майно силами обслуги покласти в тягачі або збоку від гармати, вжити заходів світломаскування.

Зміст

1. Підзавдання 00811Г.06А.00501. Знати місця підрозділів артилерії в бойових порядках загальновійськових підрозділів.....	3
2. Підзавдання 00811Г.06А.00502. Знати дії обслуги під час підготовки та ведення оборони.	6
3. Підзавдання 00811Г.06А.00503. Знати дії обслуги у різних умовах оборони (взимку, в горах, в степу, у населених пунктах).	14
4. Підзавдання 00811Г.06А.00504. Знати дії обслуги під час підготовки та ведення наступу.	20
5. Підзавдання 00811Г.06А.00505. Знати дії обслуги у різних умовах наступу (взимку, в горах, в лісі, в степу, у населений пунктах).....	28
6. Підзавдання 00811Г.06А.00506. Знати дії обслуги в умовах зустрічного бою	35
7. Підзавдання 00811Г.06А.00507. Знати дії обслуги під час виконання завдань у складі морського тактичного десанту	36
8. Підзавдання 00811Г.06А.00508. Знати дії обслуги під час виконання завдань у складі повітряного тактичного десанту	38
9. Підзавдання 00811Г.06А.00509. Знати дії обслуги під час виконання завдань у складі рейдового загону	41
10. Підзавдання 00811Г.06А.00510. Знати дії обслуги під час участі в стабілізаційних діях.....	45
11. Підзавдання 00811Г.06А.00511. Знати дії обслуги під час виходу з бою та відходу.....	49
12. Підзавдання 00811Г.06А.00512. Знати дії обслуги під час виконання завдань в оточенні	52
13. Підзавдання 00811Г.06А.00513. Знати дії обслуги під час переслідування противника.	56
14. Підзавдання 00811Г.06А.00514. Знати порядок виконання завдань під час роботи в АРГ	56
15. Підзавдання 00811Г.06А.00515. Знати особливості роботи обслуги під час виконання завдань кочуючою гарматою (мінометом).....	58
16. Підзавдання 00811Г.06А.00516. Здійснити внутрішньо-позиційний маневр	59

17. Підзавдання 00811Г.06И.00517. Організувати інженерне обладнання ВП під час ведення бойових дій	60
18. Підзавдання 00811Г.06И.00518. Організувати маскування ВП під час ведення бойових дій.....	62
19. Підзавдання 00811Г.06И.00519. Організувати охорону та оборону вогневої позиції під час ведення бойових дій	68
20. Підзавдання 00811Г.06А.00520. Знати дії обслуги під час ведення бойових дій вночі та в умовах обмеженого бачення	69
21. Підзавдання 00811Г.06А.00521. Знати дії обслуги у разі застосування противником зброї масового ураження під час виконання завдань.	75
22. Підзавдання 00811Г.06А.00522. Знати дії обслуги у разі застосування противником високоточної зброї під час виконання завдань	84
23. Підзавдання 00811Г.06А.00523. Знати дії обслуги у разі застосування противником запалювальної зброї під час виконання завдань	84
24. Підзавдання 00811Г.06А.00522. Знати дії обслуги у разі нападу повітряного противника під час виконання завдань.	86
25. Підзавдання 00811Г.06А.00525. Знати дії обслуги у разі нападу наземного противника під час виконання завдань	86
26. Підзавдання 00811Г.06А.00526. Діяти за сигналами оповіщення під час виконання завдань.....	87
27. Підзавдання 00811Г.06А.00527. Вести розвідку за діями противника і місцевістю.	88
28. Перелік контрольних питань:	88

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНЕ ВИДАННЯ

ДІЇ ОБСЛУГИ
ГАРМАТИ (МІНОМЕТУ)
ПІД ЧАС ВЕДЕННЯ
БОЙОВИХ ДІЙ
НАВІДНИК ГАРМАТИ
(МІНОМЕТУ)

Підписано до друку 22.09.2022 р. Формат 60х84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 5,35. Тираж 300 прим.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

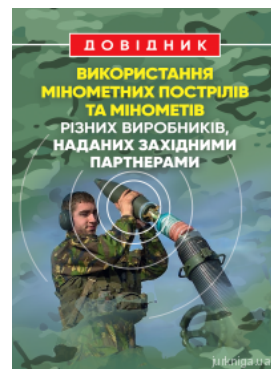
Книги, які можуть вас зацікавити

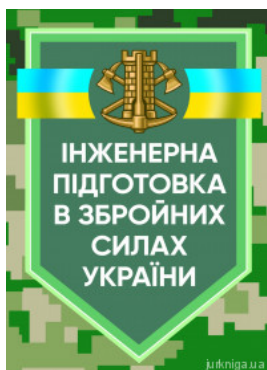
Міномет калібру 120-мм МП-120. Настанова щодо експлуатування

Міномет калібру 60-мм "МП-60". Настанова щодо експлуатування

Довідник щодо використання мінометних пострілів та мінометів різних виробників, наданих західними партнерами

Інженерна підготовка в Збройних Силах України

Пам'ятка по застосуванню ПЗРК "MISTRAL", "STINGER", "PIORUN"

Настанова зі стрілецької справи до 30-мм автоматичного гранатомету на станку "АГС-17"

Перейти на сайт →